

Nieuwsbrief IVN Eemland

november 2020

Honingzwammen op de stronk van een beuk aan de Kloosterlaan in Lage Vuursche. Foto PvD

Natuuragenda Eemland

- **Zaterdag 24 oktober**, alternatieve Nacht van de Nacht, zie artikel op pagina 1.
- **Zaterdag 7 november**, vogels tellen bij de Westdijk in Bunschoten, 09.00-10.00 uur bij het elektrische gemaal.
- **Zondag 8 november**, herfstwandeling geannuleerd wegens corona.
- **Komende wandelingen gepland** onder voorbehoud op zondag 13 december, 10 januari, 14 februari, 13 maart, 11 april, 9 mei, 13 juni. Locaties nog niet bekend. Wel altijd om 14.00 uur.
- **Zaterdag 5 december**, vogels tellen bij de Westdijk in Bunschoten, 09.00-10.00 uur bij het elektrische gemaal.
- **Mogelijk Meewerkdag** in Boomgaard Soest op zaterdagen in december, zie pagina 3.

Alternatieve Nacht van de Nacht

● Vele jaren organiseerde IVN Eemland tijdens de Nacht van de Nacht een avondwandeling in het donker. Dit jaar gaat het anders...

● De Nacht van de Nacht van zaterdag 24 oktober komt naar je toe dit jaar! Geen 575 activiteiten in het donker zoals vorig jaar maar een avondvullend programma via

Facebook www.facebook.com/nachtvandenacht en Youtube. Met interessante lezingen en interviews en een speciaal kinderprogramma. En met bijdragen van onder andere Govert Schilling, Andre Kuipers, nachtfotograaf Johan van der Wielen en professor Joke Meijer. Het programma start om 19 uur en gaat door tot 23 uur. De host van die avond is ambassadeur, cabaretier en schrijver Vincent Bijlo. meer informatie op [de website van de Nacht van de Nacht](#)

Liefhebbers bloemenpluktuin gezocht

● Tegenover Paleis Soestdijk, achter de beukenheggen langs de Praamgracht, hebben enkele vrijwilligers vanaf maart 2019 bijna 1 hectare grond van het paleis in gebruik. Het betreft de voormalige kwekerij, moestuin en boomgaard (**foto**) van het paleis, die 15 jaar was verwaarloosd. De moestuin is verdwenen, de boomgaard is opgeknapt en aangevuld en er is een biologische bloemenpluktuin van Marieke uit Baarn.

● Het komend jaar kan Marieke hier geen tijd meer voor vrijmaken; zij gaat dus stoppen. Dat vinden wij erg jammer, want een bloementuin is mooi om te zien, geeft een meerwaarde aan het terrein en wordt door bezoekers gewaardeerd.

● Daarom roepen wij liefhebbers van het kweken van bloemen op om zich bij ons te melden als zij deze bloementuin willen voortzetten. Dit mag één persoon zijn, maar uiteraard ook een groepje vrijwilligers, waarbij er één coördineert en aanspreekpunt is. De tuin bevatte tot dusver vooral eenjarige plukbloemen, wat vaste bloemplanten en wat groenten en is iets meer dan 300 m² groot. Voor het kweken kan gebruik worden gemaakt van een grote kas, van gereedschap in de blokhut en een waterkraan.

● We hebben met 'het Paleis' een gebruikersovereenkomst 'om niet', die jaarlijks kan worden verlengd. We betalen en ontvangen niets, maar onderhouden en gebruiken het terrein. Het is toegestaan om bezoekers uit te nodigen en om voor een bos geplukte bloemen een vergoeding te vragen.

● Heb je interesse? Meld je dan bij Wim Kok, telefoon 06-53798359 of WCKok1993@kpnmail.nl.

Startpunt klompenpad veranderd

● In de Natuur Nabij van juli stond een artikel over boerderij het Derde Erf in Soest. Daarin vermeldde ik dat daar ook het begin en eindpunt is van een klompenpad. Dat is echter niet meer het geval. Het klompenpad begint en eindigt bij Fletcher hotel-restaurant Het Witte Huis aan dezelfde Birkstraat. Daar zijn betere parkeergelegenheden. De route van dit mooie afwisselende wandelpad met weiland en bos (9 km) loopt wel via onder meer het Derde Erf. *Wim Kok*

Geopark Utrechtse Heuvelrug

- Het bestuur van IVN Eemland heeft besloten een partnerschap aan te gaan met de stichting Heuvelrug Gooi en Vecht. Die wil de geologische waarde van de Utrechtse Heuvelrug als aardkundig monument, immers het gevolg van ijstijden, breed onder de aandacht brengen.
- Het partnerschap verplicht ons tot weinig. Gidsen zullen waar mogelijk aandacht besteden aan het ontstaan van de Heuvelrug, waarbij gletsjers het landschap hebben gevormd. Meestal doen ze dat wel om uit te leggen hoe de Heuvelrug is ontstaan. Daarbij kan nu ook het bestaan van het Geopark worden genoemd.
- De stichting wil proberen het gebied tot een Unesco Geopark-kwalificatie te brengen. Geoparken bestaan sinds 2000 (tot de eersten behoren de Eifel in Duitsland, de Haute Provence in Frankrijk, Lesbos in Griekenland en Maestrazgo in Spanje). Geoparken waren er eerst alleen in Europa en zijn er nu wereldwijd. Een Geopark is een landschap van wereldniveau met unieke aardkundige, culturele, historische en ecologische waarden.
- Het doel van een Geopark is niet alleen de geologie of aardkundige waarden veilig te stellen, maar ook de cultuurhistorische ontwikkelingen. Het gaat daarbij ook om het verhaal, de ontstaansgeschiedenis naar boven te halen en uit te dragen, opdat bewoners en bezoekers meer daarvan kunnen zien en beleven. Mede hierdoor draagt de status Geopark bij aan de identiteit, bekendheid en aantrekkelijkheid van het gebied.
- Het beoogde Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht bestaat niet alleen uit stuwwal, bos, heide en zand. Rondom de Heuvelrug zijn rivieren zoals de Vecht, de Kromme Rijn en de Grift, de Hollandse Waterlinie, de Grebbelinie en de Romeinse Limes. Juist de grote variatie in landschappen, van hoog en droog naar nat en dras, maken dit gebied aantrekkelijk om te ontdekken. Nu, maar zeker ook in het verleden. En dit zie je terug in de sporen die mensen eeuwen geleden hebben achtergelaten in het landschap op de Heuvelrug.
<https://www.geopark-heuvelrug.nl/>

Oproep tweedehands tuinspullen

- Namens IVN Eemland is een groepje vrijwilligers actief in de voormalige kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk.
- Na jaren van verwaarlozing creëren we weer een mooie natuur-inclusieve fruitboomgaard, bessentuin, notentuin, heestertuin en bloemenpluk- en moestuin. Deze plek wordt ook voor educatie gebruikt.
- Daarbij kunnen we goede tweedehands tuinspullen gebruiken. Heeft u tuinspullen over? We zijn dol op goed functionerend tuingereedschap, kruiwagens, waterhaspels en houten of plastic kratten. Als u ons ergens bij kunt helpen, meldt dit dan bij Els van Weering (els.vanweering@gmail.com) of Wim Kok (06-53798359; WCKok1993@kpnmail.nl).

Fotosafari's afgelast

- Het aantal coronabesmettingen loopt zo op dat dit jaar geen fotosafari's meer gehouden worden door de Fotowerkgroep. Op de landelijke IVN-site staat dat dit soort activiteiten nog wel mag als er alleen leden bij betrokken zijn. Excursies met mensen van buiten zouden dan niet kunnen. Alsof het virus ziet of je het lidmaatschap hebt betaald! Ik zie net ook dat Staatsbosbeheer excursies afgelast. Het is jammer, maar het is niet anders. Hopelijk volgend jaar weer nieuwe kansen! *Dick Nagelhout*
-

Bericht van de IVN Eemland Duurzaamheidswerkgroep en de werkgroep Eetbaar Soest

● Het is een ingewikkelde tijd en we kunnen de komende weken geen publieksactiviteiten doen. Maar we kunnen wel een paar tips geven:

● Oktober is kastanjetijd!

De jaarlijkse kastanje-workshop-met-rapen-en-poffen gaat niet door, maar je kunt het natuurlijk zelf doen! Deze week is de toppunt van de kastanjeregen uit de hemel, vooral na een winderige avond als vanavond. Morgenochtend liggen er tientallen kilo's kastanjes in de bossen om ons heen. Ga op pad alleen of in een klein gezelschap op gepaste afstand en geniet van deze verrukkelijke culinaire overvloed.

● Vaak voorkomende vragen:

- Hoe weet ik of het een paardenkastanje of een eetbare tamme kastanje is?

De paardenkastanjes staan in parken, de tamme kastanjes vooral in het bos. De eetbare kastanje heeft ook een staartje/baardje op de punt, de paardenkastanje is glad. Je kunt ook kijken naar de bolsters. Als ze als egels eruitzien met lange sprietten, dan zijn het eetbare kastanjes.

- Waar staan tamme kastanjabomen in de buurt?

Soest - kijk op Heezerspoor wz, achter hotel Hilton Soestduinen. Daar staan een tiental mooie kastanjabomen die genereus hun vruchten laten vallen deze dagen.

Baarn - ga naar de Zevenlindenweg. Voorbij de camping staan er een rij kastanjabomen tussen het fietspad en de wandelpad, richting de Kuil van Drakensteyn.

- Hoe kook ik met kastanjes?

Onze tip: Snij ze in vieren (partjes) en kook 5-10 minuten en laat even afkoelen. Dan zijn ze makkelijk te pellen en heerlijk te gebruiken als een bijgerechtgroente of in de soep of in een pastasaus met boleten uit het bos. Of klassiek - in parten snijden en 20 minuten in de oven poffen op 180 graden. Strooi zout erop en laat iedereen zijn/haar eigen kastanjes pellen en opsmikkelen.

- Zijn er ook selectieculivars van kastanjes?

Zeker! Net als met appel en peer zijn de geselecteerde (geënte) variëteiten lekkerder en met grotere kastanjes. Bij voorbeeld de 'Marigoule' of 'Ecker 1' hebben heel grote kastanjes. Makkelijker te schillen. En zo'n boom kan je ook in je tuin planten. (In 2021 kan je misschien ook een kastanjeboom van ons kopen... meer info later...)

- Zijn er ook andere kastanjesoorten, behalve de Europese kastanje (*Castanea sativa*)?

Er zijn culinaire kastanjes uit de hele wereld! Bij voorbeeld de Japanse kastanje (*Castanea cretnata*) die heel ziekteresistent is en de Chinese kastanje (*Castanea mollissima*) die de allerzoetste kastanje is.

Beleef de natuur

Of de bijna uitgestorven Amerikaanse *Castanea dentata*, met 100 meter hoge bomen. De hoogste bomen, maar kleine kastanjes. Die zou ik niet voor je tuin aanraden!

En de Amerikaanse struikkastanje (*Castanea pumila*), die binnen twee jaar al vruchten geeft.

Er is een hele wereld aan kastanjes om te eten!

- Hoe lang kan ik kastanjes bewaren?

Kastanjes bederven snel omdat ze veel water bevatten. In je koelkast zijn ze maar een week of soms twee goed. Daarom - óf snel opeten, óf drogen, óf in de vriezer. Wij drogen kastanjes en maken meel in onze graanmolen. Dat meel kan je een jaar bewaren en voor allerlei baksels gebruiken. Brood, pannenkoeken, hartige of zoete taarten etc... Heerlijk!

● December

Als het beter gaat met de pandemie, kunnen we hopelijk in december een zaterdagse Meewerkdag Wintersnoei doen in Boomgaard Soestdijk. Uitleg over snoei van appel- en perenbomen, en dan doen we het samen! Als we weten dat het veilig kan en mag, laten we het weten...

Je kunt meer lezen op www.EetbaarSoest.nl over alle workshops en activiteiten die tot nu toe zijn geweest.

IVN-Eemland

www.ivn.nl/eemland

<https://www.facebook.com/IVNEemland>

KvK 40506396

secretaris@ivn-eemland.nl

0615825471

Beleef de natuur

BIOLOGISCH MOMENT

● Natuurmonumenten en de Vogelwerkgroep Gooi en Omstreken hebben samen onderzoek gedaan naar de broedvogels in natuurgebieden van Natuurmonumenten langs de rivier de Eem. Het rapport is gemaakt door Marc van Houten. Hieronder volgt een samenvatting.

● Het gaat om de volgende gebieden: De Helling, Uiterdijken, Zwarte Noord, Bruggematen en Wolkenberg. Het betreft een voortzetting van het onderzoek wat in 1999 is gestart. In al die jaren zijn alle aanwezige vogels op dezelfde gestandaardiseerde wijze gemonitord en beschreven door de auteur.

● Per gebied zijn vijf bezoeken gebracht in de periode april-juni. In De Helling (16,5 ha) hebben in 2020 twaalf verschillende broedvogelsoorten gebroed met een totaal van 31 territoria. Van de primaire weidevogelsoorten kwamen een paar scholekster, een paar **kieviten** en zes paren **grutto's** voor. **Kluten** kwamen met drie paren voor. Rodelijstsoorten zijn **slobeend** en grutto.

● In de Uiterdijken (32,5 ha) hebben veertien verschillende broedvogelsoorten gebroed met 68 territoria. Hiervan broedgevallen van vijf paren kieviten, 24 paren grutto's en twee paren **tureluurs**. Opvallende soort was smient waar een territorium van kon worden vastgesteld. **Smient**, slobeend, grutto en tureluur zijn broedvogels van de Rode lijst.

● De Zwarte Noord (11 ha) herbergde 69 broedgebieden met zestien soorten broedvogels met onder andere tien paren kieviten, twintig paren grutto's, een paar **watersnip** en vijf paren tureluurs. Rodelijstsoorten zijn **zomertaling**, slobeend, grutto, watersnip en tureluur.

● In de Bruggematen (15 ha) verbleven acht verschillende broedvogels met een totaal van 24 territoria. Hiervan waren er zeven paren kieviten en twee paren tureluurs. Totaal waren er acht broedvogelsoorten. In dit gebied zijn slobeend en tureluur Rodelijstsoorten.

● In de Wolkenberg (13 ha) verbleven achttien verschillende broedvogels met een totaal van 49 territoria. Primaire weidevogelsoorten zijn vijf paren kieviten, een paar grutto en twee paren tureluurs. Rode lijst soorten zijn slobeend, grutto en tureluur. Opvallende broedvogels waren **bruine kiekendief** en twee paren **kleine plevieren**. Extreme predatie is dit jaar geconstateerd in De Helling, Uiterdijken en Zwarte Noord.

Het complete rapport is opvraagbaar bij de secretaris@ivn-eemland.nl

